

СИЛАБУС
з курсу «Лісова меліорація»
на отримання ступеню вищої освіти «бакалавр»
за спеціальністю 205 «Лісове господарство»
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

Обсяг курсу – 5 кредитів (ECTS): 30 годин лекції, 30 годин – лабораторні заняття, 90 годин – самостійна робота.

Викладач курсу –Гладун Григорій Борисович, доктор с.-г. н., професор кафедри деревооброблювальних технологій та системотехніки лісового комплексу (<http://new.khntusg.com.ua/staff/gladun-grigorij-borisovich>)

Опис курсу

Пререквізити - базові знання з дисциплін: Українська мова (за професійним спрямуванням), Ботаніка, Дендрологія, Лісове ґрунтознавство, Лісознавство, Лісова селекція, Регулювання водного балансу лісових угідь.

Мета курсу – формування у майбутніх фахівців систематизованого комплексу знань про застосування лісомеліоративних методів, надання студентам ґрунтовних знань у сфері науки про спеціальні види захисних лісових насаджень, формування їх систем, оптимізацію агроекологічного середовища шляхом нівелювання негативних впливів природного і антропогенного походження на довкілля.

Завдання курсу – вивчення загальних положень, принципів та методів організації лісомеліоративних заходів; набуття студентами системних знань щодо основних негативних явищ, які поширені на території країни; вирощування лісомеліоративних насаджень у гостро посушливих безлісних районах із засоленими ґрунтами на сухих вододілах з глибокими ґрунтовими водами, недоступними для рослин, на змитих і розмитих землях різної крутизни, щербенистих і кам'янистих ґрунтах, рухомих пісках, крутих гірських схилах тощо; принципи розміщення лісомеліоративних насаджень на відповідних категоріях земель агроландшафтів.

У результаті вивчення курсу студенти повинні:

знати: історію та передовий досвід лісових меліорацій; сучасний стан та перспективи щодо створення комплексу лісомеліоративних заходів по боротьбі з несприятливими природними явищами навколишнього середовища, особливо в малолісних районах; як користуватись досконалою технологією вирощування захисних насаджень в різноманітних лісорослинних умовах та способи підвищення захисного впливу вирощуваних лісових насаджень.

уміти: обґрунтовувати проекти створення системи лісових захисних насаджень для боротьби з несприятливими явищами навколишнього середовища; виконувати всі необхідні розрахунки і обирати оптимальні схеми створення захисних лісових насаджень в конкретних кліматичних та ґрунтових умовах; застосовувати сучасні передові методи вирощування лісомеліоративних насаджень та найефективнішого їх використання; обґрунтовувати екологічну та економічну ефективність захисного лісорозведення.

Компетентності – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і лісомеліоративного господарств, що передбачає застосування певних теорій та практичних методів лісівничої науки відповідно до природних зональних умов.

Результати навчання - в результаті вивчення курсу студенти можуть вирізняти зональні прояви несприятливих природних і антропогенних факторів, що є основою для прийняття управлінських рішень; створювати проекти лісових культур для лісомеліоративних насаджень відповідно до конкретних природних умов і комплексу негативних явищ з метою їх нівелювання чи повного подолання; проводити розрахунки поточних обсягів лісомеліоративних робіт та на перспективу, складати кошториси затрат на впровадження лісомеліоративних заходів; знати біолого-лісівничі властивості деревних і чагарникових порід та особливості їх вирощування у

різних категоріях лісомеліоративних насаджень; уміти вибирати та застосовувати комплекс машин, механізмів і знарядь для ефективного їх застосування.

Структура курсу

Тема 1. Сучасний стан захисного лісорозведення та перспективи його розвитку.

Тема 2. Система полезахисних лісових смуг.

Тема 3. Агролісомеліоративне та ерозійне районування території України. Лісові породи для лісомеліоративних насаджень.

Тема 4. Схеми змішування полезахисних лісових смуг. Лісові смуги спеціального призначення.

Тема 5. Агротехніка створення полезахисних лісових смуг.

Тема 6. Лісівничий догляд за лісовими смугами. Економічна ефективність полезахисного лісорозведення.

Тема 7. Загальні відомості про водну ерозію ґрунтів.

Тема 8. Особливості систем захисту ґрунтів від ерозії.

Тема 9. Протиерозійні лісові насадження.

Тема 10. Заліснення яружно-балкових земель та водоохоронні лісові насадження.

Тема 11. Лісомеліорація транспортних магістралей.

Тема 12. Меліорація гірських ландшафтів.

Тема 13. Загальні відомості про піски та піщані землі

Тема 14. Закріплення рухомих пісків

Тема 15. Лісові меліорації техногенних ландшафтів

Політика курсу – жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

Система оцінювання - оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: модуль 1 – 20 % семестрової оцінки; модуль 2 - 20% семестрової оцінки; модуль 3 – 20%; залік - 40% семестрової оцінки.

Інформаційні ресурси

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка.

URL: <http://korolenko.kharkov.com>

Наукова бібліотека ХНТУСГ ім. П. Василенка. URL: <https://library.khntusg.com.ua>

Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>

Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>

Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>

Сайт лісових дисциплін URL: <https://www.booksite.ru/rusles/12.html>

Сільське господарство URL: <https://subject.com.ua/agriculture/forest/16.html>